

SAMENTEGEN SCHOOLUITVAL

Het **CLB** helpt.

OV De gemeente
maakt school
SG

Go! centra voor
leerlingenbegeleiding
SAMEN KANSEN CREËREN

 PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

De Toolbox schooluitval

1. De ontwikkeling van de Toolbox Schooluitval, van beleidsopdracht naar een wetenschappelijk onderbouwd instrument - BVR (december 2023).
2. De visual.
3. De visual in de praktijk.
4. Van visual naar website.

De Opdracht & Initiële Vragen

De bron

Het BVR van december 2023 gaf de opdracht een inhoudelijk onderbouwde toolbox te ontwikkelen.

De aanpak

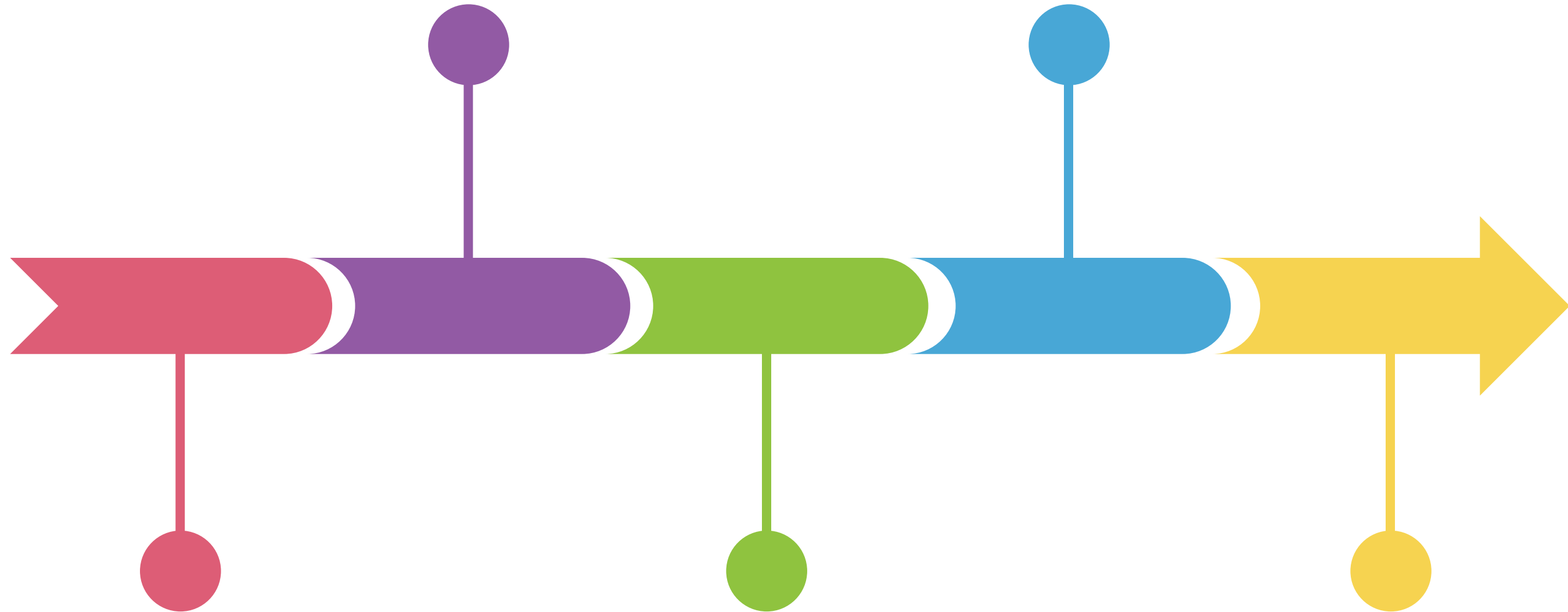
Ontwikkeling in overleg met PBD's en andere onderwijsdeskundigen.

Centrale vragen bij de start:

- Welke thema's zijn vandaag écht relevant?
- Wat moet voorrang krijgen en moeten we keuzes maken?
- Hoe maken we dit alles werkbaar en haalbaar voor scholen?

Mindmap

**De Visual in de
praktijk**

**Onderzoek en
analyse**

**De
Visual**

**De
Website**

Het Vertrekpunt: Onderzoek en Analyse

Doel

Begrijpen wat er al bestaat en wat scholen écht nodig hebben.

Drie pijlers van de voorstudie

- Literatuurstudie: Doornemen van relevante wetenschappelijke onderzoeken.
- Inventarisatie: In kaart brengen van reeds beschikbare, waardevolle materialen.
- Goede praktijken: Leren van wat er momenteel al effectief werkt in het veld.

De Mindmap als Fundament

Concept

Alle verzamelde inzichten zijn samengebracht in een uitgebreide mindmap.

Functie

In eerste instantie bedoeld als denkkader om de complexiteit te structureren.

Resultaat

Een visuele oefening die helpt om orde te scheppen in een veelheid aan informatie.

Naar een Breed Gedragen Resultaat

Wetenschappelijke onderbouwing

Bouwen op wat bewezen effectief werkt ("evidence-based").

Brede gedragenheid

Verfijnd samen met partners uit het onderwijsveld en externe organisaties.

Visualisatie

Een praktische leidraad die letterlijk in beeld brengt wat gelinkt is aan schooluitval.

De Drie Doelen van de Visualisatie

Overzicht creëren

Identificeren van factoren en aanbevelingen die consistent terugkomen in onderzoek en praktijk.

Thema's in kaart brengen

Visueel maken van de verbanden tussen verschillende aspecten van vroegtijdig schoolverlaten.

Herkenning en signalisatie

Een beter zicht krijgen op hoe scholen potentiële schoolverlaters vroegtijdig kunnen herkennen.

De Evolutie van de Mindmap

Van verzamelen naar verdiepen

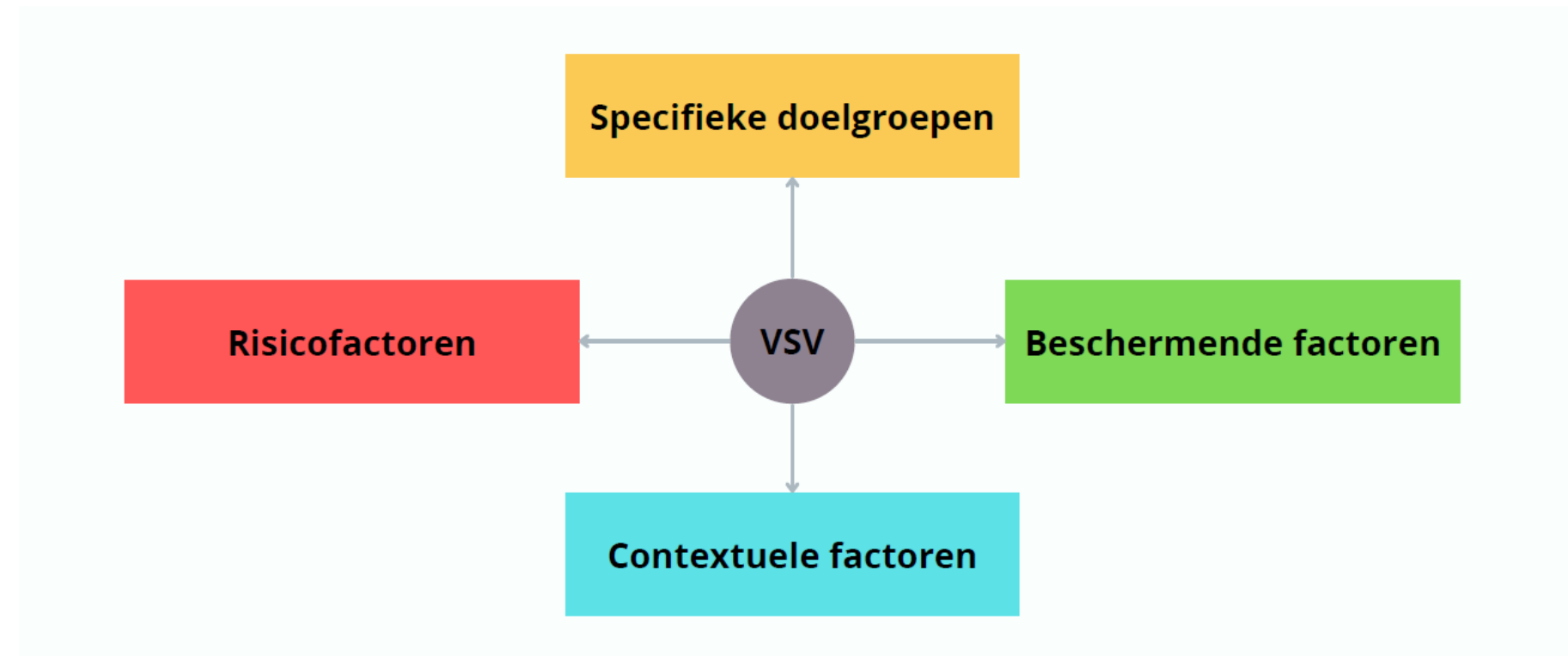
Na de eerste inventarisatie volgde een fase van stapsgewijze verdieping.

Definiëren van de invalshoeken

Het vastleggen van de kernperspectieven op vroegtijdig schoolverlaten (VSV).

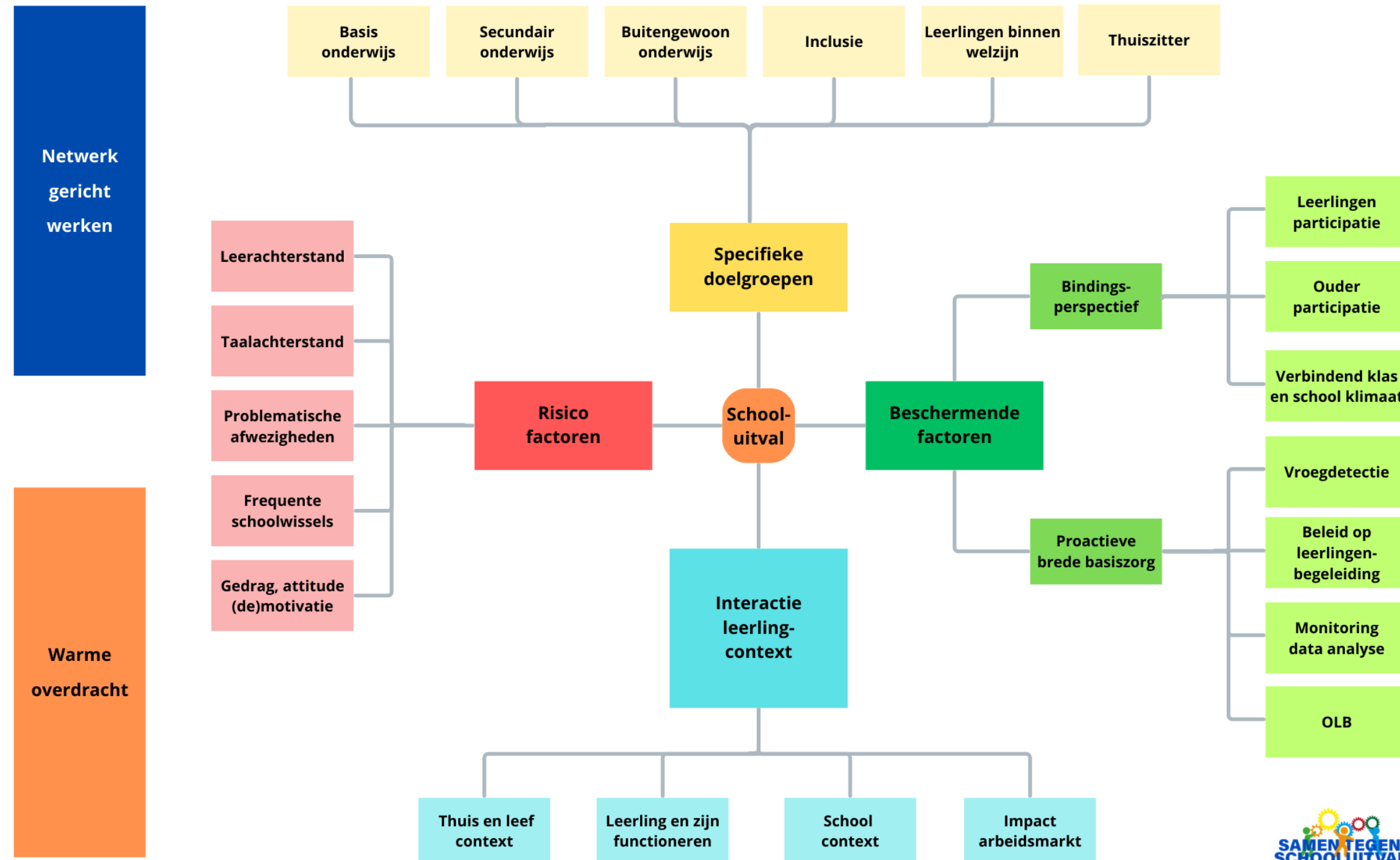
Netwerkgericht
werken

Warme
overdracht

Koppeling met onderzoek

Onderzoeksinzichten werden direct gelinkt aan de specifieke thema's.

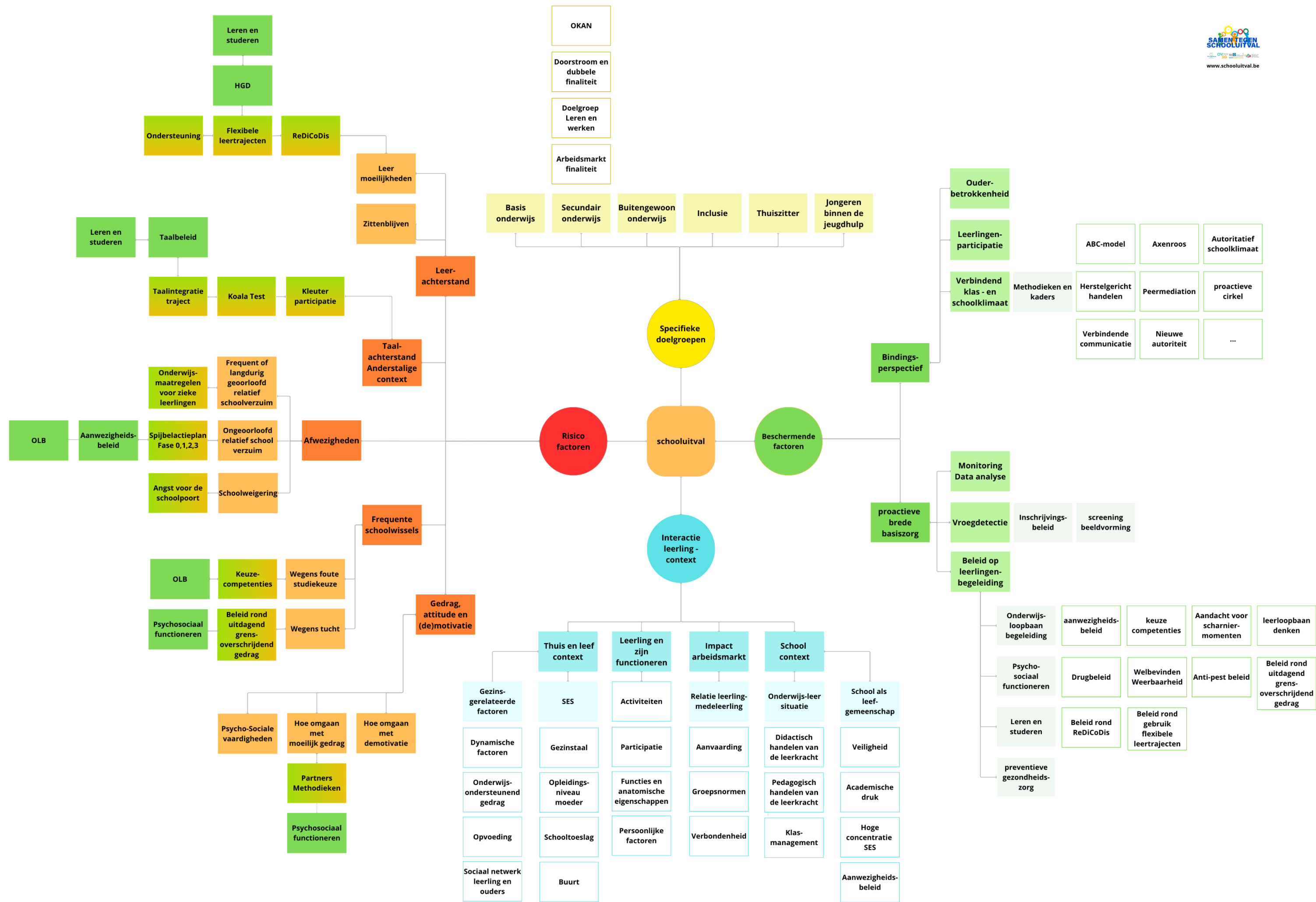
De Zes Invalshoeken van de Visual

Thematische structuur

- De visual is opgebouwd rond zes centrale invalshoeken, nl: beschermende en risicofactoren, specifieke doelgroepen, contextuele, netwerkgericht werken en warme overdracht.
- Onderzoeksinzichten werden aan de zes thematische invalshoeken gekoppeld.

Kleurcodes

Elk thema heeft een eigen kleur om de focus (zoals risico of bescherming) direct herkenbaar te maken.

Focus op Risico & Bescherming

Risicofactoren (Rood/Oranje)

- Wat verhoogt de kans op schooluitval?
- Leerachterstand, taalachterstand, afwezigheden, gedrag en frequente schoolwissels.

Beschermende factoren (Groen)

- Wat helpt schooluitval te voorkomen?
- Focus op het bindingsperspectief en een proactieve basiszorg.

De Nuance: Van Risico naar Bescherming

Kleurverloop

Bij sommige thema's zie je een verloop van oranje naar groen.

Dubbelzinnige rol

Bepaalde factoren zijn niet uitsluitend risicovol.

Kracht van de aanpak

Mits de juiste ondersteuning of aanpak aanwezig is, kunnen deze factoren ook een beschermende rol gaan vervullen.

Doelgroepen & de Interactie met de Context

Specifieke doelgroepen (Geel)

- Wie heeft extra zorg nodig?
- Aandacht voor leerlingen in de arbeidsmarktfinaliteit, inclusie-trajecten en preventie in het basisonderwijs.

Interactie Leerling & Context (Blauw)

- Hoe beïnvloeden omgeving en leerling elkaar?
- Impact van de thuissituatie, het schoolklimaat, groepsnormen en het sociaal netwerk.

Basisprincipe - Warme Overdracht

Kernbegrip

Een basisprincipe waarbij de continuïteit in de onderwijsloopbaan centraal staat.

Focus op transities

- Bij scharniermomenten tijdens de onderwijsloopbaan.
- Bij overgangen zoals schoolveranderingen na B/C-attesting, tuchtmaatregel.

Kleurcode

Dit principe wordt in de visual aangeduid met de kleur oranje.

Basisprincipe - Netwerkgericht Werken

Integrale benadering

Dit principe loopt door alle andere hoofdthema's van de visual heen.

Samenwerkingspartners

Focus op de verbinding met het CLB, welzijn, jeugdhulp en de arbeidsmarkt.

Gedeelde taal

De visual dient als instrument om een gemeenschappelijk begrip te creëren tussen alle netwerkpartners.

Kleurcode

Herkenbaar aan de kleur paars in de visual.

Gebruik in de praktijk

Beleid, reflectie en nascholing

- Helpt bij het reflecteren op de huidige aanpak, het opsporen van blinde vlekken en het evalueren van acties.
- Dient als kader om te bepalen op welke aspecten extra verdieping of vaardigheden nodig zijn.

Communicatie en samenwerking

- Een hulpmiddel om gestructureerd in gesprek te gaan met collega's en externen.
- Een gemeenschappelijke taal tussen alle betrokken netwerkpartners.
- Helpt bij het maken van afspraken over rollen en verantwoordelijkheden tussen CLB, welzijn en onderwijs.

Gebruik in de praktijk

Casuïstiek

Ondersteunt de analyse van individuele leerlingen:

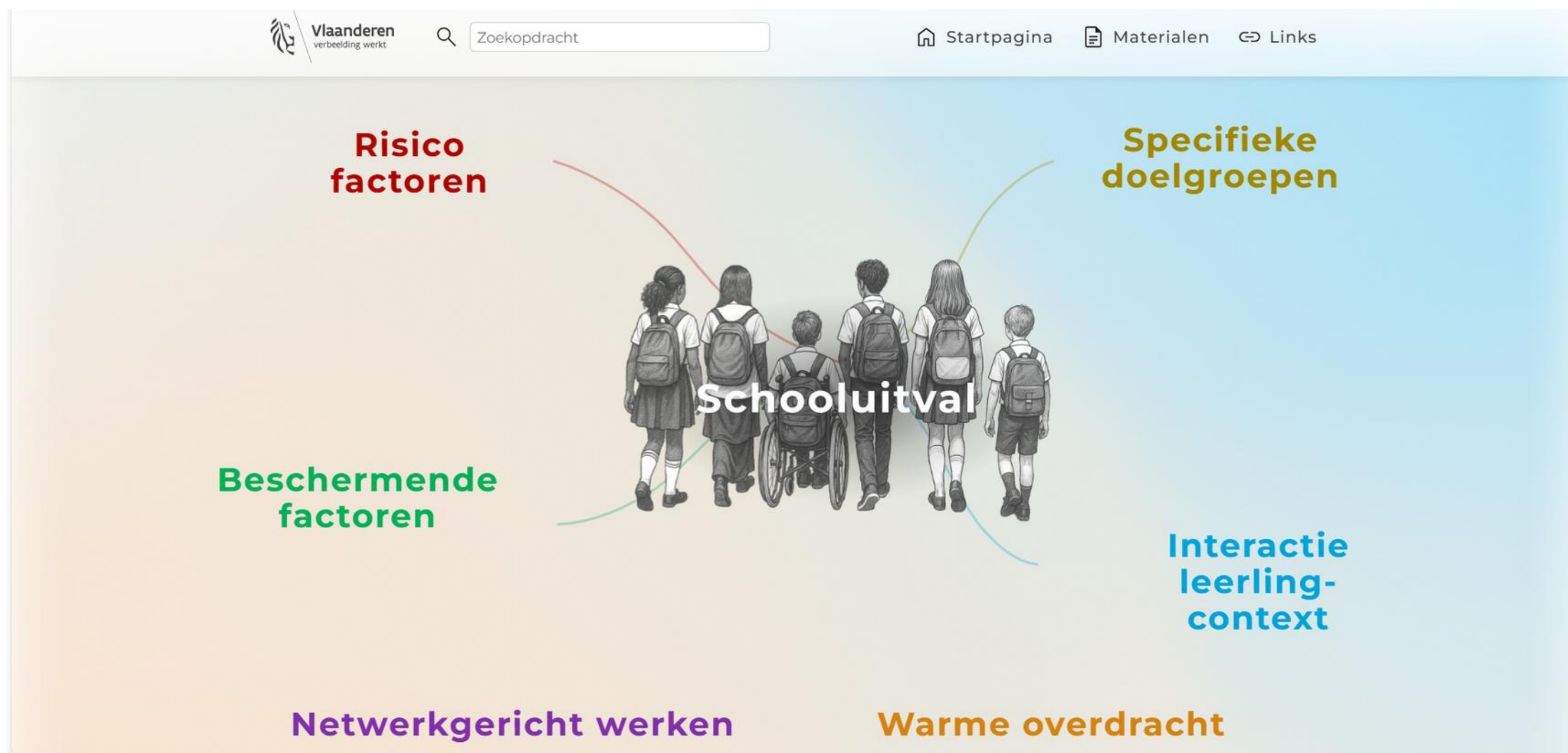
- Herkenning: Welke specifieke risicofactoren herkennen we bij deze jongere?
- Context: Hoe interageren deze risico's met de bredere context van de leerling?
- Actie:
 - Welke aanwezige beschermende factoren kunnen we versterken om het risico te neutraliseren?
 - Is er nood aan specifieke zorg?

Algemene reflectie	<ul style="list-style-type: none"> • Welke thema's herkennen we uit onze praktijk? • Wat valt op of is nieuw?
Beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Waar zijn we als school of team al sterk? • Waar zitten blinde vlekken of verbeterpunten? • Welke factoren kunnen wij als school beïnvloeden? • Waar hebben we de hulp van externen nodig?
Samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Welke factoren kunnen externe partners beïnvloeden? • Welke interne en externe partners betrekken we al? • Welke partners missen nog?
Casuïstiek	<ul style="list-style-type: none"> • Op welke risicofactoren vinkt de leerling aan? • Op welke beschermende factoren vinkt de leerling aan? • Hoort de leerling bij een specifieke doelgroep? • Wat zijn contextuele factoren die de schoolloopbaan van de leerling beïnvloeden

Van visual naar website

Structuur en kleurgebruik.

Structuur:

- 6 thematische invalshoeken
- klik op thematische invalshoek = overzicht van subthema's en onderwerpen.
- per subthema/onderwerp:
 - waaromvraag: Wetenschappelijke inzichten.
 - materialen: praktische tools van o.a. STS-netwerken, overheden en universiteiten.
 - goede praktijken: inspirerende voorbeelden uit het werkveld.

Kleurgebruik:

De achtergrondkleur verandert mee met het thema om de invalshoek (curatief vs. preventief) duidelijk te maken.

Navigatie en Gebruik

Via de homepage

- 6 thematische invalshoeken → subthema's → onderwerpen

Via de zoekfunctie

- Voer een term in.
- Overzicht van pagina's en materialen waar zoekterm in voorkomt.

Navigatie en Gebruik

Via tab 'Materialen'

- Term invullen in balkje 'zoekopdracht'
→ Overzicht materialen waar term in voorkomt.
- via categorieën

Navigatie en Gebruik

Linken tussen de subthema's

- 'Link' van risicofactoren naar beschermende factoren. eenvoudig navigeren tussen onderwerpen die onder beide noemers omschreven worden.
- 'Link' naar andere thematische invalshoeken:
 - specifieke doelgroepen
 - interactie leerling - context

Zoek informatie via

Over een Risico factor die aan bod kwamen tijdens de vorige oefening:

- Waarom is dit een risicofactor?
- Welke aanbevelingen vind je rond aanpak?
- Hoe vertaalt zich dit in het beleid van de school rond leerlingenbegeleiding?
- Welke beschermende factoren kunnen in deze situatie helpend zijn?
- Welke materialen/methodieken kunnen hier toegepast worden?
- Welke partners kunnen betrokken worden?
- Welke factoren binnen de context van de leerling kunnen een impact hebben?
- Is dit gelinkt aan een specifieke doelgroep? Welke? Wat zijn aanbevelingen?

